

(AORBB II, 1929, 34, però sembla haver-ho rectificat, pel que diu *AlcM*), potser només es referia a Menorca, on de fet tenim: «ell demostrà ganes d'acurçà es festeig, perquè San-Toni Martí està tant enforça de Binigafull! Emperò s'etzis de s'allota guanya an els bons propòsits», Camps Merc. (*Folk. Men.* II, 109).

En el Princ. aviat degueren predominar les formes com *enci*,¹ que era admesa ja per Belv. i Lab. 1839. Era ja la que duia Verdguer en arribar de la seva comarca el 1867, amb l'esbós de l'*Atlàntida*: «Pyrene / allà estava *ensisera*, entre senglars y óssos» (I, 45a); i encara que eliminà aquest vers en la versió definitiva, va usar-ho en altres passatges: «*encisada* ab son missatge, / vegi'm pendre 'l ric anell, / ton anell de prometatge, / d'art moresc florit joyell», «a l'hèroe ha vist: / son pit d'atleta y ayre guerrer y pagesvol, / ensems que les *encisa*, les dexa ab lo cor trist» (302, 86), «a cada pas ressona més prop llur roncadera / --- / y, al crit y esgarrifança d'Hesperis *ensisera*, / té por de que ja urpegen son voleyant cabell» (180). Però igualment en Noller, etc.: «manifestà l'estudiant un criteri tan original, enginyós y alegre, que *encisà* la noya» (*La Papal.*, 26), «com a la vegada se sentian atrets per son *encis* no li donavan la culpa ni sabian a qui dar-la» (ib., 18), «allí clavà sos ulls, de sitjós de traspasar lo límit del horitzó, y *ensisat*, sense dupte, per una atracció secreta ---» (id., *Croquis*, 134). L'*Encís* és el títol del cant III de *Canigó*, però *Desencantament* el del VII.

Els detalls fonètics són clars. El cast. *hechizar*, com a derivat d'*hechizo*, i format amb el sufix -izo -ICIUM, tingué -z- sonora fins a la fi del S. XVI. Això l'acostava bastant a *encesos*, *encesa*, *encès*. D'altra banda és un fet comunament estès el dels verbs que començant amb una síl·laba oberta e-, i trobant-se en exigua minoria enfront dels nombrosíssims verbs en -en-, tendeixen en castellà a passar a la sèrie que comença per en-: *ensayar* > *ensayar*, *enmendar*, *entecar*, *enjaguar*, *enjambrrar*, *enjecar*, *enjujar*, *enxalma*, *enxemplo*, etc.; creada la variant *enchizar* ja en castellà popular, aquests dos fets facilitaren en català l'acció de l'etimologia popular *encendre*, *encès*, així com així natural en l'ordre de les idees: l'home *encès* en amor per l'*encis* d'una dona, la nafra *encesa* en dolor per obra del mal *encis* d'una bruixa; «jo vull que s'alè m'etsis, jo vull que s'alè m'abràs», J. Rosselló. I la forma balear *etsisar* vingué a ser com un compromís entre l'*encisar* del Princ. i l'*etxisar* o *entxisar* més conservador castellanament.

DERIV.: *Encís*, V. supra. *Encisador* [*etx-*, 1695, Lacav., *enci-*, Verd.]. *Encisament* [*etx-*, Lacav.]. *Enciser* (supra). *Desencisar* [*desetx-*, Lacav.]. *Desencís* (Verd.)?

¹ Encara que alguns mostrant-se conscients del caràcter originari de la forma castellà, romanien al principi refractaris, i els mateixos Belv. i Lab., tot registrant *encís* remetent com a forma bàsica a *etxis*, *etxisar*; en els Jocs Florals primers, de 1859, va ser premiat Salvador Estrada per una poesia amb el títol «Qui vens al amor, que *etxisa*?», repetit en

el vers darrer, on per cert rima amb el verb *divisa* (doncs s sonora), pp. 103, 117.

Enciscar, a escriure *ensiscar*, deriv. de *SISCA* perquè els cereals en prenen l'aspecte *Enciser*, V. *encisar* *Encista*, *encistador*, *encistar*, *encistellar*, V. *cistella* *Encitament*, sembla errada de lectura per *enantament* (ANS) *Encitronament*, *encitronar*, V. *citró* (i *cítric*) *Encivadar*, V. *civada* *Enclaperar*, *enclapissar*, V. *clapa* *Enclarit*, V. *clar* *Enclastar*, *enclastir*, V. *encastar* *Enclatxar*, alteració d'*enclatar* *Enclau*, V. *clavar* *Enclausir*, *enclausonar*, -sonat, *enclaustrar*, V. *cloure* *Enclava*, *enclavació*, *enclavada*, *enclavadura*, *enclavament*, *enclavar*, *enclavat*, V. *clau* m. *Enclavillar*, *enclavillonar*, V. *clavilla* (CLAU, f.) *Encledar*, V. *clada* *Enclenxar*, *enclenxinar*, V. *clenxa* *Enclatxa*, *enclatxar*, V. *esclatxa* *Encli*, V. *inclinat* *Enclina*, V. *crin* *Enclinació*, *enclinar*, V. *inclinat* *Enclisi*, V. *clínic* *Enclità*, *enclitanar*, V. *quitrà* *Enclític*, V. *clínic* *Enclivellar*, -villar, V. *clavilla* (CLAU f.) *Enclofat*, V. *aclofar* *Enclòiment*, *enclòs*, *enclòs*, V. *cloure*

ENCLOTA, sembla ser el producte d'un encreuament entre *ancolla* (ALCOLLA) i *bóta* (sigui que la -l- s'hi afegís per influència d'*enclotar*, sigui que ja hàgim de partir d'un encreuament de data mossàrab *al-qu(l)l-otta* > **alq(u)lota*); però manca documentació del mot, que només figura en *AlcM*.

Enclotada, *enclotar*, -tat, -terar, V. *clot* *Enclotxa*, V. *clotxa* *Encloure*, V. *cloure* *Enclova*, variant de CLOVA, i en l'acc. menorquina és manlleu de l'angl. *clover* confós amb *clova*, *enclova*.

Enclovillador, *enclovillar*, V. *crúilla(da)* (CREU) *Enclua*, *encluge*, V. *enclusa*

ENCLUSA, ve en última instància del ll. INCUS, INCŪDIS, id., que sofrí diverses alteracions en llatí vulgar, a les quals es remunten les vàries formes romàniques, provinents moltes d'elles (com l'it. *incudine*) d'un metaplasme INCŪDINEM del llatí vulgar, que, en una part del seu territori, s'alterà més, convertint-se en *INCLŪDINEM, per influència del verb INCLŪDĒRE 'encastar, clavar a dins' (a causa de l'enclavament del metall en el soc de l'enclusa, i de l'ús d'enclusetes per part dels orfebres que encastaven joies): en català el mot es convertí en *encluden*, amb ulterior evolució fonètica *encluze(n)*, *enclusa*; i el fr. *enclume* i l'oc. i ross. *encluge* vénen de la mateixa base per algunes alteracions del sufix. □ 1.ª doc.: *encluden* fi S. XI, doc. alt-aragonès de la zona veïna al català; *encluge* doc. ross. de 1261; *anclusa*, 1299.

En un inventari de Fanlo d'aquell segle llegim «de illa fraboca de illo ferrero: i *encluden*, ii mallos grandes ---» (*Cart. de Fanlo*, 92.80, de la coll. dirigida per Lacarra), on *fraboca*=cat. *farga*, cast. *fragua*, ll. FABRICA. La forma normal catalana la trobem (si fa no fa, salvant la inicial a- tan corrent en femenins així,